

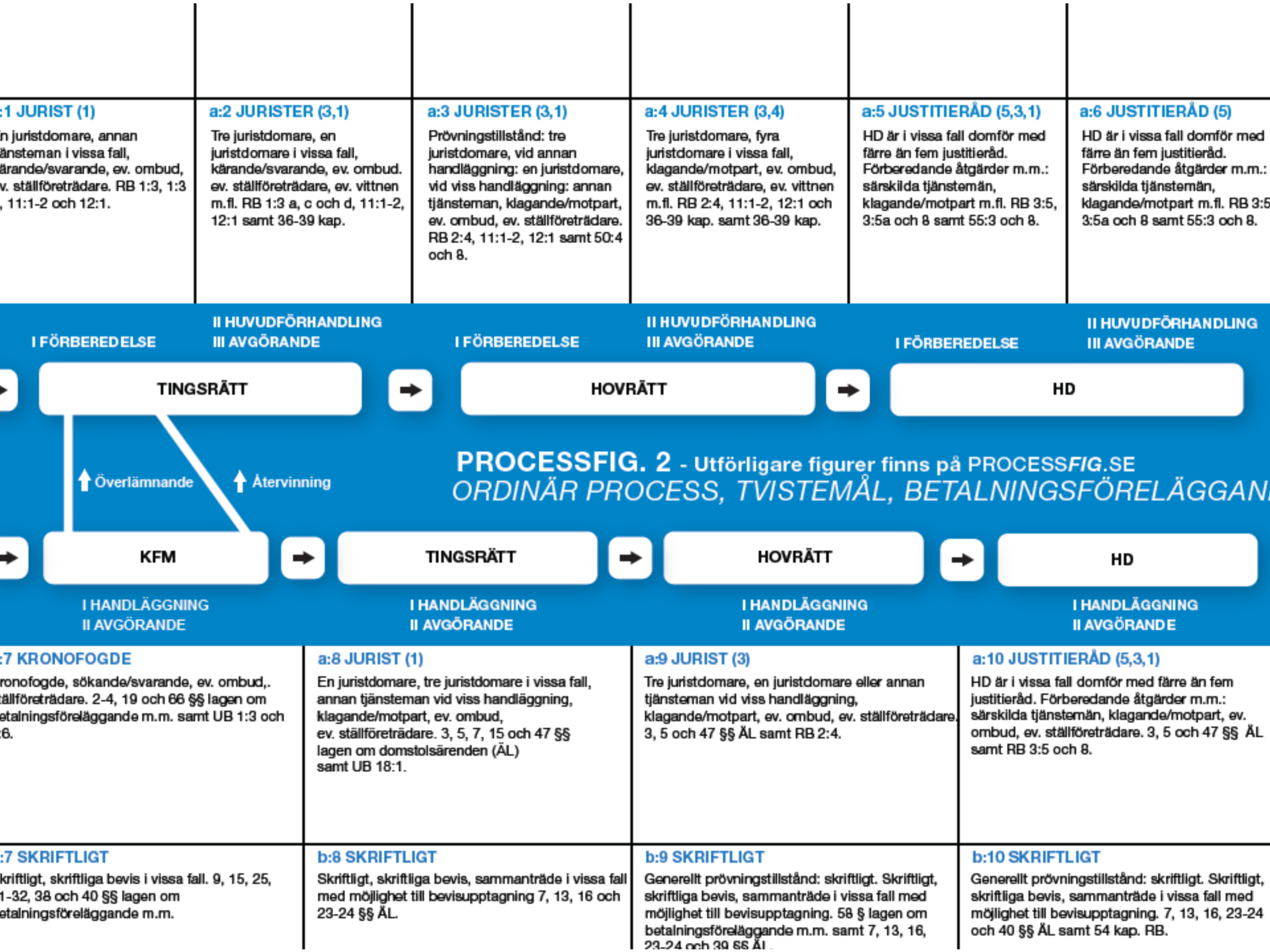
Specialprocess
Summarisk process
Betalningsföreläggande och
handräckning
Basal introduktion
Av Hugo Fridén

				särskilda ledarmöter. I miljömål: Förvaltnings- myndighet i vissa fall, kommun i vissa fall, regeringen i vissa fall.	myndighet i vissa fall, kommun i vissa fall, regeringen i vissa fall.
RÄTTSVÅRD M.M. En rättsvårdsärenden inleds vid allmän domstol genom anmälan, sökan eller förklagande m.m.	f:2 SKILJEAVTAL Denna tvistlösningssform kan äga rum i dispositiva tvistemål grundad på ett skiljeavtal mellan parterna.	↑ AD ↑ TINGSRÄTT f:3 KOLLEKTIVAVTAL M.M. Tvister om kollektivavtal och andra avtal och förhållanden mellan arbetsgivare och arbetstagare och deras resp. organisationer.	↑ HYRES. & ARR. TVISTER f:4 JB M.M. Mål eller ärenden ang. tillämpning av jordabalken och fastighetsbildningslagen m.fl. lagar om fastigheter m.m.	↑ VISSA FAST. TVISTER	↑ MILJÖMÅL f:4 MILJÖSKADOR M.M. Mål enl. MB om bl.a. miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet samt om ersättning för miljö- skador och för skada och intrång.

DOMSTOLSÄRENDEN	SKILJEFÖRFARANDE	ARBETSTVISTER	MARK- & MILJÖMÅL
------------------------	-------------------------	----------------------	-----------------------------

PROCESSFIG. 4 - Utförligare figurer finns på PROCESSFIG.SE
SPECIALPROCESS, EXKL. BETALNINGSFÖRELÄGGANDE (SE FIG. 2)

MILJÖRÄTTSMÅL	SJÖRÄTTSMÅL	KONSUMENTMÅL		MARKNADSRÄTTSMÅL	PATENTMÅL		TRYCKFRIHETSMÅL
f:5 ÅKT, FB M.M. Mål ang. tillämpning av försäkrings- och skadabalken m.m.	f:6 SJÖLAGEN Tvistemål och brottmål ang. tillämpning av sjölagen.	f:7 KONSUMENTLAGAR Mål ang. tillämpning av konsumentköplagen, konsumenttjänstlagen, konsumentkreditlagen och konsumentförsäkringslagen m.m.		f:8 KONKURRENSLAGEN M.FL. Mål ang. tillämpning av konkurrenslagen, marknadsföringslagen samt lagarna om avtalsvillkor i konsumentförhållanden resp. mellan näringsidkare m.fl. lagar.	f:9 PATENTLAGEN Mål ang. tillämpning av 1967 års patentlag.		f:10 TRYCKFRIHETSBROTT Åtal och skadeståndstalan på grund av tryckfrihets- och yttrandefrihetsbrott.
		↓ TINGSRÄTT ↓ ARN			↓ PAT.ANS. ↓ PAT.INTRÅNG		
TINGSRÄTT: JURIST (1) + 3 Tingsrätt: en juristdomare och tre nämndemän. Rätt: tre juristdomare	g:6 SJÖRÄTTSDOMSTOL M.FL. Sjörättsdomstol (7 särskilda tingsrätter): I dispaschmål tre eller fyra	g:7 JURISTER (3,1) I tingsrätt som ordinar process, se fig. 2, alternativt i	g:7 JURIST (1)+2+2 ARN, allmänna reklamationsnämnden: En	g:8 MD, TINGSRÄTT M.FL. Konkurrensrätt: Konkurrensverket m.fl. för talan vid Stockholms	g:9 PATENTVERKET Ansökan om patent inges till Patentverket.	g:9 STHLMSTINGSRÄTT Mål om patentintrång och patents oömlighet	g:10 VISSA TINGSRÄTTER Talan förs av JK vid vissa tingsrätter. Tingsrätten skall bestå av tre

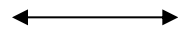

Materiell rättsregel

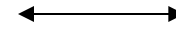
Parternas Talan

Domen

rättsfaktum

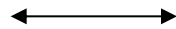
grunden och
motfakta

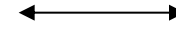
domskäl

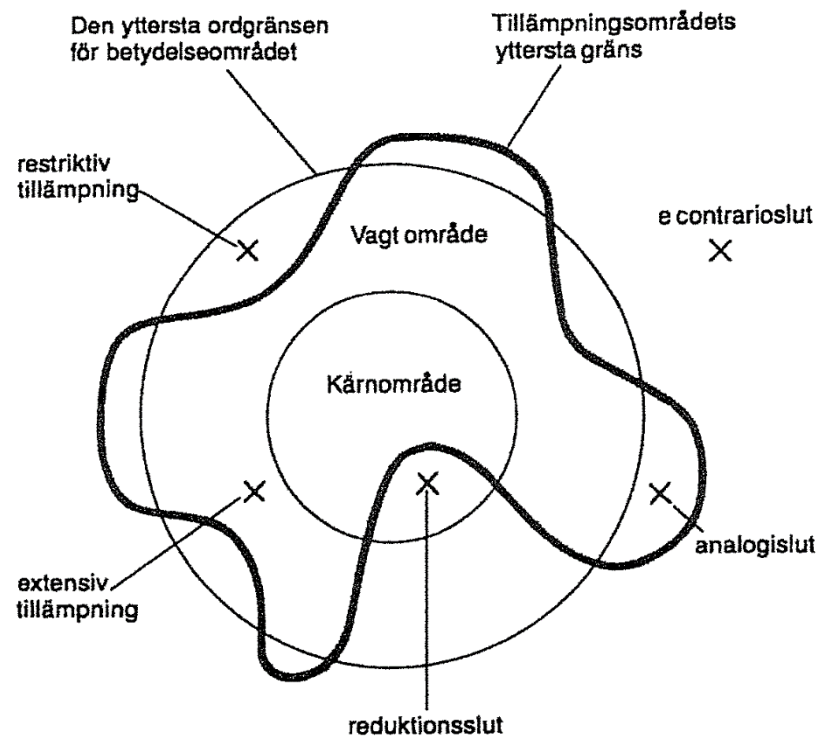
rättsföljd

yrkanden

domslut

Dömande resp verkställande

- Domstol – tvistemål och brottmål
- Kronofogdemyndigheten (kfm)– verkställer
 - 1) civilrättsliga fullgörelsedomar
 - 2) straffrättsliga bötesdomar
- Kriminalvården – verkställer fängelsedomar

Två aspekter

- *För det första*
- En dom har tre rättsföljder
 - 1) Laga kraft 50:1-3 resp 51:1-3 RB
 - 2) Rättskraft 17:11 resp 30:9 RB, jfr 13:6 o 45:1RB
 - 3) Exigibilitet 3 kap UB – Exekutionstitlar

Allmän process – specialprocess

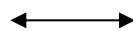
Generalexekution - specialexekution

Materiell rättsregel

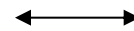
Parternas Talan

Domen

rättsfaktum

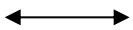
grunden och
motfakta

domskäl

rättsföljd

yrkanden

domslut

T.ex. 30 § KöpL

*Fullgörelsetalan 13:1 RB
Fastställsetalan 13:2 RB
Ändring av talan 13:3 RB*

*Processramen i detalj 17:3 RB
Dom och beslut 17:1 RB*

Materiell rättsregel

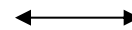
Parternas Talan

Domen

rättsfaktum

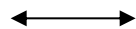
grunden och
motfakta

domskäl

rättsföljd

yrkanden

domslut

*3:1 UB (pkt 1, 2 och 8)
Ex 13:1 RB fullgörelsetalan
17:6 RB, 42 § BfL
Medlingslagen*

2 kap UB

8 kap m fl UB

- *För det andra*
- Ett avgörande är fullt ut exigibelt vid laga kraft, men verkställbart även innan, jfr 3:3-5 UB
- Domens betydelse
 - 3:21 UB - hinder mot verkställighet måste härröra från tiden efter domen – visar svaranden att fullgörelse skett, ex kvitto före resp efter dom
 - kfm prövar i princip inte innehållet i domen

Trestegsraket

- **Steg I** – den materiella civil- och straffrätten ger förhållningsregler
- **Steg II** – abstrakta lagregler knyts ihop med sinnevärlden, processrättens rättsfrågor - sakfrågor, rättsfakta - bevisfakta
- **Steg III** – samhällets maktutövning på den fysiska världen, myndighetsutövning och maktmonopol, jfr 1:1 st 3 RF och 1:1-3 UB

Ordinär resp summarisk process

- Liberal marknadsekonomi – Ekelöf talar gärna om "omsättningsintresse"
- Behov av förfaranderegler
- Ordinär process
 - RB idag 59 kapitel mer än 800 §§
- Summarisk process
 - t ex lag om betalningsföreläggande och handräckning, BfL (orders for payment)

- Vilken processform ska man välja?
 - Fullgörelseprocess krävs
 - Tvistigt eller inte
 - Rättegångskostnadsaspekten, 18:3a RB

Bakgrund

- Ca 100.000 tvistemål, ca 50 % är vanliga mål om betalning, per år i allmän domstol 200-300 st/dag
- 1 – 1 500 000 bf per år mao 5000-7000 st/dag
- Skillnad nästan 15-20 gånger
- Fram till 1992 var TR första instans även i summariska förfarandet
- Sedan ca 30 år, är kfm första instans

Summariskt ”dömande”

- Indelningen dömande och verkställande
- Kfm
 - Förebyggande verksamhet
 - Summarisk process, Bf och Handräckning
 - Utsökning och indrivning, A- o E-mål
 - Skuldsanering (jfr Företagsrekonstruktion)
 - Tillsyn i konkurs över förvaltningen
- Vid Bf, vanlig HR – endast obestridda
- Vid särskild HR – summariskt dömande

Europeiska gemenskapen

- EG-förordningen nr 1896/2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande
 - Se Art 1, 4, 7, 8, 12, 16, 18, 20 och 21
- Lag (2008:879) om europeiskt betalningsföreläggande
 - Se 1, 2, 10, 11, 12 13 och 14 §§
 - Hösten 2013 10 st för exekution i Sv resp 35 st för Eu Betf

Europeiska gemenskapen

- EG-förordningen nr 805/2004 om införandet av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar
 - Se Art 1, 3, 5 och 6.
- Exekution utan exekvatur
- Hösten 2013 30 st totalt

Svenska förfarandet

- Ett utslag om Bf eller HR inordnas bland exekutionstitlarna
- Se 3:1 st 1 p 8 och 3:1 st 2 UB
- **Tvåstegsraket**
- **Samtidig ansökan om exekutionstitel och verkställighet.** Jfr 16 § BfL och 2:1 st 3 UB
- 1§ BfL kfm sköter prövningen

Översiktligt om BfL

- 2 § BfL - **Betalningsföreläggande**
dispositiva mål och penningfordran
 - 3 kr, 30 000 kr eller 30 miljoner kostar alltid 300 kr, med tillägg i TR
 - specialfall 2 § 2 st BfL "dömd i mät"
 - 3 § BfL – **Vanlig handräckning**
 - Avhysning
 - Dispositiva mål och annat än pengar, ex vis hyrbil tillbaka
- 13 § BfL – Kumulation, jfr 14 kap RB

- **4 § BfL - Särskild handräckning**
 - Besittningsrubbnings
 - Särskild handräckning enligt lag
 - OBS st 2 är nytt från 2017 avlägsnande
 - Koppling vanlig handräckning, 4 § 3 st BfL
- Utanför BfL:
- Verkställighet "utan exekutionstitel av myndighet"
- Särskilt reglerad handräckning, t ex återtagning enl 43-45 §§ KkredL

Ansökan yrkande - grund

- 9-22 §§ BfL ger vissa formkrav
- 9 § BfL skriftlig ansökan eller digital
- **10 § BfL motsvarar 42:2 RB**, märk dock
 - Yrkandet likvärdigt, klart och tydligt
 - Grunden mer rudimentär, ingen precisering av rätts- och bevisfakta
 - Kfm prövar inte det bakomliggande rättsförhållandet

Föreläggande

- 25 § BfL- Kfm ger föreläggande till svaranden, motsvarar utfärdandet av stämning i TR
 - dock, 23-24 § BfL – om ansökan inte är orgrundad eller obefogad
- 29 § BfL – Föreläggandet måste delges, men det enda som delges enligt BfL

Bestridande eller ej

- 31-32 § BfL -regelmässigt inom 10 dagar **måste svaranden bestrida**
 - Cirka 90 % bestrider inte
 - Bf och vanlig HR blankt bestridande
 - Särskild HR skriftliga bevis, 32 § BfL
- Om ett bestridande gjorts, så är förfarandena skilda åt mellan
 - Bf och vanlig HR
 - Särskild HR

Bf och vanlig HR

- **Vid bestridande:**
- 33 resp 36 §§ BfL - sökanden får tillbaka initiativet
- Kan begära överlämnande till TR
- Görs ingen sådan begäran avskrivs målet, enligt 34 och 37 §§ BfL
- **Vid icke bestridande:**
- 42 § BfL – Bf/HR-utslag utfärdas i linje med ansökan, jfr 3:1 UB exekutionstitel

Rättsmedel mot utslag

- **Svaranden**

- 52-54 §§ BfL, återvinning inom en månad utslaget, se vidare 60 § BfL

- **Sökanden**

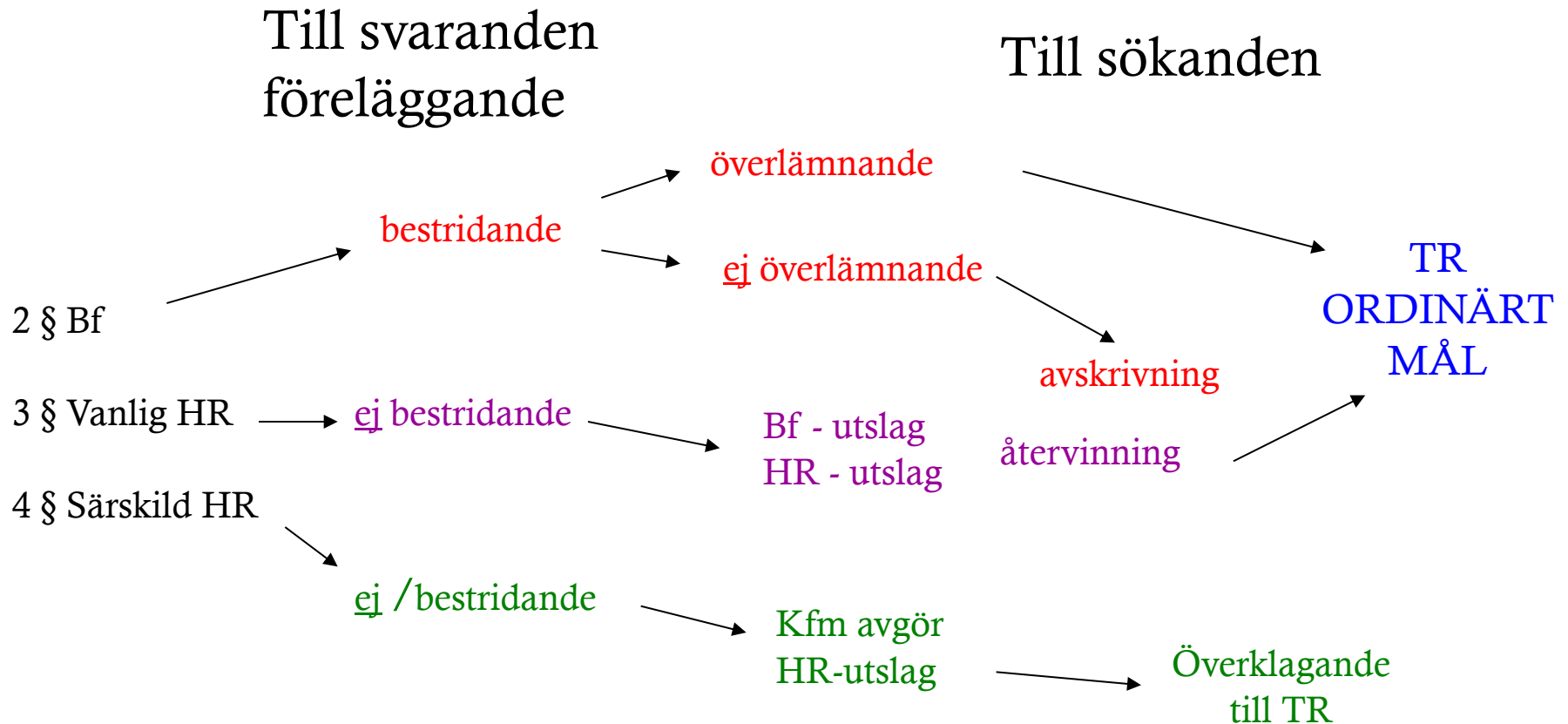
- 55 § 2:a meningen BfL, överklagande inom 3 veckor från utslaget, se vidare 58 § BfL

- I båda fallen prövar tingsrätten, men skilda förfaranden se blåa figuren

Särskild HR

- 38-40 §§ BfL -Kfm gör en begränsad materiell prövning
 - 40 § BfL skriftliga vittnesattester, jfr 35:14 RB
- 43 § BfL – Kfm utfärdar utslag efter prövning
- 55 § 1:a meningen BfL - Överklagas till TR av såväl sökande som svarande
- Alltså inget överlämnande och ej återvinning

Kfm Summariskt

Förfarandetransformering

- **Transformering till dispositivt tvistemål vid**
- 1) bestridande inkl överlämnande
- 2) återvinning av Bf- resp vanliga HR-utslag
- **Regler i 60 § BfL**
 - Talan väckt när ansökan om Bf/HR
 - Sökandens handlingar = stämningsansökan
 - Stämning utfärdad när TR förordnar
 - Vid återvinning av utslag= tredsdom, jfr 44:9 RB

Specialsituation tredskodom

- Tredskodom regleras i 44 kap RB
- Principiellt dom i parts frånvaro 44:1-2 RB
- 42 kap RB om processens start
- 42:2 resp 42:7 RB reglerar stämningsansökan resp svaromål
- 42:11 RB tredskodomsföreläggande att avge svaromål

- 44:7a RB tredskodom vid uteblivet svaromål
- 44:7a st 2 RB – vad krävs av svaranden?
 - Måste gå att avgöra om det är ett medgivande eller bestridande
 - Skälen måste framgå, ex "bestrider helt" räcker inte som skäl
 - Bevisning krävs inte alls

- 44:7b RB tredskodom vid skriftligt fordringsbevis
- Samma krav som i 44:7a RB
 - Men svaranden måste härtill visa sannolika skäl för sin invändning
 - Bevisning kan dock vara muntlig!

44:8 st 1 RB – mot käranden

44:8 st 2 RB – mot svaranden

Rättskraft

- **64 § BfL**
 - Bf och vanliga HR-utslag rättskraft som lagakraftvunnen tvistemålsdom
- **65 § BfL**
 - Särskilda HR-utslag vinner ej rättskraft visavi till det bakomliggande rättsförhållandet
- **Obs båda är exigibla jfr 3:1 pkt 8 UB**

Mer om transformering

- 35 § BfL grunderna måste utvecklas av borgenären
- 35 § BfL borgenären ska åberopa sin bevisning
- 36 § BfL - 10 kap RB ang forum gäller för Kfm vid överlämnande
- Avvisningsskäl i Kfm mister ofta sin betydelse i TR enl HD praxis

Utslag=dom

- om **återvinning** så gäller reformatio in pejus, dvs, 50:1-2 RB, den högre domstolen kan inte ändra till nackdel för den klagande
- vid överlämnande efter **bestridande** gäller ej reformatio in pejus, men är TR första instans? Jfr 13:3 st 2 RB

Extraordinära rättsmedel

- RF11:13- en grundlagsskyddad rätt till extraordinära rättsmedel
- Mängden cirka 1.000.000/år talar för att det kan bli fel
- 58-59 kap RB tillämpas i princip, vid materiella oriktigheter resp grova förfarande fel
- 58-59 kap är skriva för ordinär process

Domvilla

- Laga kraft krävs
- Rättegångsfel i det förfarande som lett fram till avgörandet som ifrågasätts
- Alla fel avses inte, bl a måste de vara grova

- 59:1 p1 RB
 - rättegångshinder som ska upptas ex officio av högre rätt ex rättskraft
- 59:1 p 2 RB
 - svaranden har ej delgivits stämningen
- 59:1 p 3 RB
 - jfr 5:2 UF domslutet går ej att verkställa

- 59:1 p 4 RB
 - "annat grovt rättegångsfel som kan antas ha påverkat utgången" ex omröstningsreglerna har tillämpats felaktigt

Märk också 59:1 st 2 RB som avser pkt 4

Slutligen har vi frågan hur 59:5 RB tillämpas vid summeriska avgöranden!

- Tack för visat intresse!
- Lycka till!
- Hugo